

Aarhus byråds journalsager (J. Nr. 264-1906)

Originalt emne

Jernbanevæsen

Jernbanevæsen/Statsbanerne

Slagtehuset og Kvægtorvet

Slagtehuset og Kvægtorvet/Kvægtorvet

Indholdsfortegnelse

- 1) [Byrådsmødet den 13. september 1906](#)
- 2) [Byrådsmødet den 19. september 1906](#)
- 3) [Byrådsmødet den 7. marts 1907](#)

Uddrag fra byrådsmødet den 13. september 1906 - side 7

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 264-1906)

Fra Slagtehusudvalget forelaa følgende Indstilling:

"I Henhold til given Bemyndigelse i Aarhus Byraads Møde den 21. Juni d. A. tillader Udvalget sig at fremsende Planer og Overslag til Anlæg af Jernbanespor fra Havnen til Slagtehuset, Indretning af Markedsplads samt Opførelse af Kreaturstalde til Eksport sammesteds.

Den samlede Udgift anslaaes til 115000 Kr. Til Forrentning, Amortisering og Vedligeholdelse formener man at kunne paaregne følgende Beløb:

1. Udleje til Eksportforeningen af 2



Stalde..... Kr. 1624

For Benyttelse af Jernbanespor,

Vægt etc. betaler Eksportforeningen....."1376

Kr. 3000

2. Leje af Restaurationen....."3000

Transport Kr. 6000 Transport Kr. 6000

3. Udleje af en Del af den 3die Stald

(50 Kreaturer)....."400

4. Staldpenge af Eksportørerne:

25 Øre pr. Kreatur pr. Dag =

2400 Stk. aarlig....."600

(Sidste Aar tilførtes Slagtehuset 8000 Stk.)

Stadepenge af 100 Kreaturer ugentlig, 5200 Stk. à 25 Øre....."1300

Stadepenge af 150 Svin ugentlig

7800 Stk. à 10 Øre....."780

Kr. 9080

altsaa ca. 8 pCt. af Anlægssummen.

Angaaende Overenskomsten med Exportforeningen skal bemærkes, at denne kun er sluttet paa 5 Aar, da Interessenterne kun har bundet sig for dette Tidsrum, men Foreningen erindgaaet paa, at Overenskomsten derefter

skal fortsættes paa samme Betingelser, saafremt Foreningen vedblivende bestaar".

Filtensborg skulde, idet han iøvrigt kunde henvise til den foreliggende Indstilling, kun til den knytte nogle enkelte yderligere Bemærkninger. Udvalget havde oprindeligt tænkt sig, at man kunde flytte de gamle Stalde paa Badevej og saaledes faa Anvendelse for dem. Da det imidlertid viste sig . at være ret kostbart at flytte dem, og de tilmed var forældede, havde Udvalget i Kolding og Esbjerg søgt Oplysning om Stalde af nyeste Konstruktion. I Kolding var der opført Stalde af Træ, i Esbjerg af Sten; da det var billigere at anvende Træ, og dette

maatte anses for fuldt forsvarligt, foreslog Udvalget at opføre 3 Stalde af Træ med Plads til 116 Kreaturer i hver. - Markedspladsen var tænkt at skulle ligge Øst for Slagtehuset og omfatte ca.

1 2/3 Tdr. Land, saaledes at den, naar Opfyldningen ved den ny Havn var færdig, eventuelt kunde udvides. Endelig havde man tænkt sig, at det vilde være ganske praktisk at bygge en Restaurationsbygning paa Pladsen, hvor mange Mennesker vilde komme til at færdes. - Han skulde anbefale det foreliggende Forslag til Vedtagelse i dets Helhed, idet han var overbevist om, at det vilde blive til Gavn for Næringslivet.

Jul. Andersen skulde ikke komme nærmere ind paa Sagen i dens Helhed; det var sikkert en overordentlig fornuftig og heldig Foranstaltning, der tilsigtedes. Naar det imidlertid tillige var foreslaaet, at Kommunen skulde bygge en Restauration paa Markedspladsen, fandt han sig foranlediget til at tage Afstand fra dette Forslag. Han troede ikke, at Trangen til en Beværtning derude vilde blive stor; det var ikke for at sidde og drive saadanne Steder, at Landboerne, der havde Ærinde derude, kom til Byen. Man kunde i hvert Tilfælde roligt overlade det til det private Initiativ at skaffe ny Restaurationer her i Byen. Det var jo ikke saa længe siden, at man havde nægtet Roklubben Tilladelse til at opføre en Restauration ved Havnen, og han kunde ikke indse, hvorfor Kommunen nu skulde give sig til at bygge en saadan. Hvis det ikke var Meningen, at den foreslaaede Beværtning skulde forsynes med Særrettigheder i forskellige Henseender, kunde man aldeles ikke regne med en Lejeindtægt af den af 3000 Kr., og selv i saa Tilfælde var denne paaregnede Indtægt utvivlsomt altfor højt anslaaet. Han forstod iøvrigt ikke, hvorfor der skulde være Kontor i Restaurationen - som antydte paa Tegningerne - medmindre den paagældende Vært skulde have noget med Slagtehuset at gøre. - Han vilde foreslaa, at man udelod Restaurationen af Planerne, subsidiært forbød, at der udskænkedes Spiritus i denne.

Sabroe hævdede, at der her var Tale om et udmærket økonomisk Foretagende, der vilde afhjælpe et længe følt Savn i Byens Forretningsliv. Paa det omhandlede Omraade havde man hidtil staaet tilbage her for andre Byer, men naar man fik en Markedsplads og de foreslaaede Stalde, der vilde blive fuldt ud tidssvarende, vilde man have indhentet det forsømte. Han forstod ikke rigtigt den rejste Modstand mod den projekterede Restauration; hvorfor skulde man tro saa daarligt om sine Medmennesker og forudsætte, at de ikke kunde komme paa en Restauration uden at drikke sig fulde. Selv om man havde nok saa megen Sympathi for Afholdssagen, maatte man virkelig lade Folk selv bestemme, om og

hvormeget de vilde drikke, og saa overlade det til Udviklingen efterhaanden at begrænse Forbruget af Spiritus. Man burde vogte sig for at blive Fanatiker paa det ommeldte Omraade. Paa de her omhandlede Steder vilde mange Mennesker komme til at færdes, og der vilde blive Trang til et Sted, hvor de kunde faa noget at spise og drikke. Hvis Kommunen ikke sørgede herfor, vilde der sikkert rejse sig mange smaa Beværtninger i Nabolaget; der vilde altsaa blive drukket alligevel, og saa var det dog bedre, at dette Forhold ordnedes af Kommunen under Kontrol af Udvalget og Inspektøren.

Vestesen fandt det meget glædeligt at se, at Slagtehusets Udvikling var saa stærk, at der kunde forrentes den betydelig Kapital, der vilde medgaa til de foreslaaede Foranstaltninger. Det var sikkert rigtigt at gøre Skridtet fuldt ud og sørge for en Ordning, der kunde tilfredsstille ethvert berettiget Krav til saadanne Stalde. Det var jo beklageligt, at de gamle Stalde ikke kunde bruges, men det var for dyrt at flytte dem. Med Hensyn til Restaurationen, forekom det ham, at man næppe burde opføre den straks; man havde jo kun kunnet binde Exportforeningen for 5 Aar, og selv om det var sandsynligt, at Forbindelsen med den vilde fortsættes, kunde det dog maaske være rigtigst, at man saa Tiden noget an, inden man byggede en Restauration derude.

Lottrup vilde henstille til Udvalget at overveje, om de gamle Stalde paa Badevej ikke kunde anvendes; da Kommunen overtog dem, blev det sagt, at de meget godt kunde flyttes og opstilles andetsteds. Han var enig med Udvalget i, at det vilde være formaalstjenligt at opføre en Restauration, men den projekterede Lejeafgift var sikkert for høj.

Nørgaard skønnede ikke rettere end, at Udvalgets Forslag omfattede nyttige og heldige Foranstaltninger, der kunde blive til Gavn for Kommunen. Selv om man opgav Restaurationen, saa det jo ud til, at der her kunde blive en god Forretning for Byen, men han for sit Vedkommende saa intet betænkeligt i, at man opførte en Restauration som foreslaaet. En saadan vilde alligevel komme i Nærheden af Markedspladsen, og Kommunen kunde derfor ligesaa gjerne tage den Lejeindtægt med. Man var ogsaa mere sikker paa, at faa en ordentlig Restauration, naar Kommunen fik Haand i Hanke med den. At vente med at bygge en Restauration, forekom ham meget uheldigt; der vilde i Mellemtiden sandsynligvis være opstaaet Restaurationer derude omkring, som man saa ikke burde knuse ved at opføre en ny paa Markedspladsen; snarere kunde man maaske sikre sig ved at søge Restaurationen udlejet, inden man opførte den. Han havde al Sympathi for Afholdsbevægelsen, men man burde være noget forsigtig med af Hensyn til

den at gøre Indgreb i den personlige Frihed. Han vilde anbefale Udvalgets Indstilling, idet han gik ud fra, at Sagen sendtes til Budgetudvalget, for at det kunde overvejes, hvorfra Pengene til de foreslaade Foranstaltninger skulde tages.

Mikael Johansen maatte absolut fraraade, at Kommunen byggede en Restauration i Forbindelse med Markedspladsen. En saadan var ikke nødvendig, og Kommunen burde i hvert Tilfælde afholde sig fra at drive Forretning af nogen Art og derved konkurrere med Byens næringsdrivende Borgere.

Filtensborg skulde til Hr. Lottrup sige, at det efter Stadsingeniørens Beregning havde vist sig, at det vilde blive dyrere at flytte de gamle Stalde end at bygge nye. Med Hensyn til Restaurationen vilde han gøre opmærksom paa, at Eksportforeningen, med hvilken der var forhandlet, udtrykkelig havde udtalt Ønsket om, at der paa Markedspladsen maatte blive indrettet et Sted, hvor Folk kunde faa noget at spise og drikke. I den paatænkte Restaurationsbygning var det Meningen at indrette et Vagtlokale, som man alligevel skulde have. Det var Meningen, at Restaurationen kun skulde holdes aaben, naar der var Marked, og i hvert Tilfælde lukkes Kl. 6 à 7 om Aftenen; den kunde altsaa næppe give Anledning til Uorden af nogen Art. Selv om man ikke kunde faa 3000 Kr., men f. Ex. kun 2000 Kr. i Leje af den, vilde det godt kunne betale sig at opføre en saadan Bygning.

Jul. Andersen troede ganske vist ikke, at den paagældende Restauration vilde blive daarligere end andre, fordi Kommunen tog sig af den, men den blev som heller ikke bedre af den Grund. Der vilde paa en Markedsplads til Stadighed findes en Del Lediggængere, for hvem en Restauration vilde være en altfor stor Fristelse. Man talte altid saa højt om "Fanatikere", naar der var Folk, der traadte op mod Drikkeriet, men efter hans Overbevisning udrettede man intet, i hvilken Retning det saa var, naar man ikke til en vis Grad var "Fanatiker". Afholdsrestauration

vilde man ikke have derude, altsaa var det netop "Kampen om Snapsen" det drejede sig om. Forsaavidt Restaurationen kun skulde holdes aaben paa Markedsdagene, var det paa Forhaand givet, at man ikke kunde faa nogen videre Lejeindtægt af den.

Sabroe forekom det, at man burde se ganske nøgternt paa den omhandlede Restaurationssag. Forholdet var - som omtalt -- at de Folk, der skulde have deres Forretninger paa Markedspladsen, havde ønsket en Restauration der; det var ganske naturligt, at man opfyldte dette Ønske, og selvfølgelig maatte man overlade dem selv at afgøre, hvad de vilde nyde. Man kunde roligt gaa ud fra, at der paa Slagtehuset ikke vilde

blive taalt nogen Uorden; men de Folk, der vilde faa deres Gang der, vilde iøvrigt sikkert ikke gøre sig skyldig i saadan. Naar man fik en Restauration derude, vilde han derimod gærne være med til at søge Priserne paa ikke alkoholiske Drikke nedsat, noget der utvivlsomt vilde medføre, at Forbruget af disse steg.

Simonsen vilde tilraade, at man ikke fordybede sig altfor stærkt i en Diskussion om Afhøidsprincippet, om hvilket der jo kunde være forskellige Meninger, og som jo i Virkeligheden intet havde med den foreliggende Sag at gøre. Der var iøvrigt næppe Tvivl om, at der, hvis der ingen Restauration blev paa Markedspladsen, vilde rejse sig en Del mindre Beværtninger rundt omkring, og der vilde saamænd ikke blive drukket mindre. Nogen Konkurrence for de Næringsdrivende kunde det aldrig blive, at Kommunen byggede en Restauration; om vedkommende Vært betalte Leje til Kommunen eller til en privat Mand, var jo i og for sig ligemeget. Da det var omtalt, at Restaurationen kun skulde være aaben paa Markedsdagene, og der formentlig kun vilde blive Marked 2 Gange om Ugen, kunde der næppe paaregnes nogen stor Indtægt af en saadan Restauration. Han kunde derfor tænke sig Spørgsmaalet ordnet saaledes, at man gav en Beværter Ret til at rejse et Telt derude og drive Beværtning de nævnte Dage mod en bestemt Afgift, fastsat under Hensyn til hans mulige Fortjeneste, saa sparede man Pengene til en særlig Restaurationsbygning. Selve de foreliggende Planer fandt han i høj Grad tiltalende og kunde anbefale at godkende dem.

Jakob Jensen erindrede om, at han i sin Tid, da Kommunen overtog de gamle Stalde, havde udtalt, at de var ikke noget værd. De var heller ikke tilstrækkelig store, saa det var utvivlsomt rigtigt at faa ny og tidssvarende. Forsaavidt man trods Brandfaren mente at kunne bygge dem af Træ, havde han intet mod Planen til disse at erindre. Han var ikke ganske overbevist om, at Foretagendet vilde give saa stor Indtægt som paaregnet, men for Eksportens Skyld maatte de foreslaaede Foranstaltninger gennemføres, selv om man skulde bringe Ofre derfor. Han savnede iøvrigt ganske Oplysning om Udgifterne ved Driften af de omtalte Anlæg. - Hvor Kommunen hidtil havde bygget Restaurationer, havde det været meget daarlige Forretninger, og det vilde næppe være tilraadeligt, at den indlod sig paa noget saadant i dette Tilfælde.

J. C. Petersen vilde anse det for fornuftigt at bygge den omstridte Restauration; selv om man ikke kunde faa 3000 Kr. i Leje, vilde den dog kunne forrente sig. Man maatte ogsaa erindre, at en Del af Bygningen skulde anvendes til Vagt, Kontor osv., og hertil skulde man i

hvert Tilfælde have Lokaler. En Restauration var nødvendig paa en Plads, hvor saa mange Mennesker skulde færdes i længere Tid. At forbyde Udsækning af Spiritus, var næppe rigtigt; enhver maatte have Frihed til at nyde, hvad han vilde. Idet han iøvrigt ganske kunde acceptere de foreliggende Planer, vilde han blot spørge, om ikke der kunde spares noget paa Bekostningen til Staldene; var det saaledes nødvendigt, at der i dem blev 9 Alen til Loftet.

Müller var ikke blevet overbevist om Nødvendigheden af at have en Restauration paa Markedspladsen. Det skulde være mærkeligt, om der ikke var Beværtninger i Nærheden, der kunde tilfredsstille de paagældendes Trang til Mad og Drikke. Han kunde ønske oplyst, om der i Kolding og Esbjerg fandtes Restauration paa Markedspladsen. Iøvrigt vilde han give det foreliggende fortræffelige Forslag, der sikkert vilde være til Fremme for Byens Næringsliv, sin bedste anbefaling.

Filtensborg gjorde opmærksom paa, at de anførte Udgifter var ganske kalkulatoriske, det var jo muligt, at de, naar Arbejderne blev udbudte, kunde bringes lidt ned. Staldene, hvor saa mange Kreaturer skulde opstaldes, kunde næppe være lavere; de var indrettet efter de bedste Mønstre andetsteds fra. Hvad Restaurationsspørgsmaalet angik, skulde han endnu tilføje, at det var Meningen, at en eventuel Restauration skulde holdes aabent hver Dag, dog kun til Kl. 6 à 7; der kom til Stadighed mange Mennesker paa Slagtehuset, og der sluttedes daglig Handler derude, saa der var stadig Trang til den. Man kunde ikke sammenligne Forholdene i Esbjerg og Kolding med dem her, hvor man havde Slagtehus, Markedsplads osv. samlet, hvad ikke var Tilfældet i de andre Byer.

Jul. Andersen maatte fastholde, at det ikke var ham muligt at indse Nødvendigheden af den omhandlede Restauration eller Muligheden for en bedre Kontrol med den end med enhver anden Beværtning. At faa Prisen paa ikkealkoholiske Drikke nedsat, var en meget køn Tanke, men den lod sig blot ikke gennemføre. Hvis en Vært vilde sælge disse under den normerede Pris, vilde han slet ikke kunne skaffe sig dem. Naar der var talt saa meget om den personlige Frihed, skulde han hævde, at man ikke kunde kalde de fra Afholdsmændene opstillede Krav for Tvang; nej Tvangen kom snarere fra dem, der vilde paatvinge de ædruelige en Beværtning mere. Han vilde vedvarende fraraade at opføre den foreslaaede Restauration. Først hed det sig, at den kun skuldes holdes aaben paa Markedsdagene, nu lod det til, at den skulde holdes aaben hver Dag, men ganske vist kun til Kl.

6 à 7. Naar der var gaaet en lille Tid, og der fra vedkommende Vært kom Andragende om at maatte holde aabent til Kl. 11 eller 12, saa vilde sikkert alle de, der nu talte for Restaurationen, stemme for at bevilge hans Andragende, da den stakkels Mand ellers ikke kunde klare sig.

Nørgaard ønskede at præcisere, at naar han kunde gaa med til Forslaget om at opføre Restaurationen, var dette ikke under Hensyn til, om det kunde forbedre Rentabiliteten af Foretagendet i dets Helhed, men ud fra det forretningsmæssige Synspunkt, at man skulde indrette det hele saa godt som muligt for dem, man skulde i Forbindelse med, og de havde jo - som oplyst - udtalt Ønske om, at der maatte blive indrettet en Restauration paa Markedspladsen.

Udvalgets Indstilling vedtoges. Med Hensyn til Tilvejebringelsen af de fornødne Beløb til Gennemførelsen af Planerne henvistes Sagen til Budgetudvalget.

Uddrag fra byrådsmødet den 19. september 1906 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 264-1906)

Den fra Budgetudvalget foreliggende Indstilling om, at det Beløb af 115,000 Kr., som vil være nødvendigt til at dække Udgifterne ved det i sidste Møde vedtagne Forslag til Anlæg af en Markedsplads, Opførelse af Kreaturstalde m. v., indtil videre afholdes af Kassebeholdningen, tiltraadtes.

Uddrag fra byrådsmødet den 7. marts 1907 - side 1

[Til første side](#)

[Klik her for at åbne den oprindelige kilde](#)

(J. Nr. 264-1906)

Indstilling fra Slagtehusudvalget vedrørende Forforbindelsessporet til Havnebanen.

Filttenborg oplyste, at denne Sag var blevet noget forsinket, idet Baneautoriteterne havde stillet nogle ret mærkelige Fordringer, som man imidlertid ikke kunde komme uden om, da de nævnte Autoriteter var ubøjelige. Udvalget vilde foreslaa, at Byraadet underskrev Deklarationen, da man jo havde bundet sig til at faa Spor ind til Eksportslagteriet.

Vestesen havde intet imod at tiltræde Forslaget, hvis Brolægningsudvalget havde tiltraadt det.

Filttenborg meddelte, at Brolægningsudvalget billigede Forslaget. Det, man var uenig om, var et Sidespor, som Banerne forlangte ført igennem, hvis de maatte ønske det.

Indstillingen vedtoges. (Deklarationen findes Aftrykt i Tillæget).

